

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.
A SZABADELVŰ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

SZERKESZTŐSÉGI IRODA:

Rózsa tér, Kardos-ház, 16. sz. alatt.

Itte intézendő a lap szellemi részét illető minden közlemény. Kéziratok s levelek vissza nem adatnak. Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől fogadhatók el.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:
Egész évre 10 frt. — Félévre 5 frt. — Negyedévre 2 frt 50 kr. — Egy óra 1 frt.

HIRDETÉSI DÍJ:

Helyszíni hirdetésért 5 kr. — Helyszíni minden hirdetésért külön 30 kr. — Nyilatkozó hirdetésnek 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

Kutasi Imre könyvnyomdája, Főplacz, Sz. Nagy Károly-ház.

Itte küldendő a lap anyagi részét illető minden közlemény egymint az előfizetési pénzek, a kiadás körüli panaszok és ahírdetmények.

Annak az uri társaságnak.

(— z.) Egy nobel uri társaságnak jár hire, mely feladatát tűzte volna ki, hogy a magyar kormánykörökben a korrupciót kiirtja. Ezen nemes társaság tagja volna Rohoney Gida is. — Üdvözlők tehát a nemes társaságot és kívánunk neki sok szerencsét, de a mondók vagyunk, hogy nem jó helyen méltóztatnak kereskedni. Megméltóztatnak róla győzödni, hogy az a korrupció, melyet kormánykörökben vélnék re leni, csak fata morgana, csak sugártörés egy oly alakzatról, mely sugártörés néha napokig tartja magát a levegőben, a politikai atmoszférában pedig évekig. Nem fogunk tehát csalódní, ha azt mondjuk, hogy ez a sugártörés vissza fogja önököt vezetni a valódi alapra, a volt kormányokra, illetőleg azon testre, melybe a volt kormánykörök olvadtak, t. i. a habarékra. Epen ezen szempontból jó tehát, sőt mi magunk is nagyon helyeseljük, ha a hajszá megindul, mert csakis így bizonyítható be és deríthető ki a mit a latin közmondás jelez: «Sero Jupiter diphteram in pesit.»

Most pedig térjünk át a Grünwald Béla beszédére, ha bár néhány nappal később is, mintha ott helyben írhatna az ember.

Bizony sokat kell kiállni egy miniszterelnöknek, az már igaz. Ámde: «kiállni és fel nem venni», — ennek kell lenni a jelszónak, máskülönben parlamenti életet vinni nem lehetne. Ha egy miniszterelnök az ő irigyei és személyes ellenségeitől megijedve hátat fordítana a nehezebb küzdelmeknek és csak addig találna a kormányzást megtarthatónak, a mig bókólnak és hizelegnek neki? — akkor szépen lennének. Szépen lennének, ha azok lennének a derék miniszterelnökök, kik az irigyek és személyes ellenségek támadásaitól elszaladva, kormányt, municiót eldobálva, a faképnél hagyják pártjaikat!

Nagyszerű sorsa lenne annak az államnak, melynek miniszterelnökei sorra egymásután szaladnának el, a mint az ellenzéken dörögni kezdené és nem akkor állnának a legférfiasabban, mikor legdühösebb a vihar!

Nagyon szomorú sorsa lenne annak az

államnak, melynek miniszterelnökei, nehogy ellenzékiekké legyenek a képviselő urak, tehát minden képviselőnek megadnák azt, a mit kíván; ha pedig nem levén képesek megadni s a tisztelt kielégíthetlen képviselőket az ellenzéken pillantanak meg, akkor meg elszaladnának tőlük!

Ez lenne a nagyszerű parlamenti mulatság! Es hogy Tisza Kálmán nem az az ember, ki vásárolgatni szokott, legeklatansabb bizonyíték az: hogy habarék van!

Hiszzen ha Tisza olyan volna, mint Bismarck, ki a kiméletlenséget kiméletlenséggel torolja vissza s a személyes támadásokat személyes támadásokkal üti agyon, — hát kiútne nálunk a forradalom két hét alatt, mert annyi ember lenne megsemmisítve, hogy nem lehetne azontul egyeb teendője, mint a vérboszu.

Ha például Tisza mindenkinek, ki egyszer kormánypárti volt, szemébe mondaná: hogy te ezért, te meg ezért lettél ellenzéki s ha ezt vagy azt megadtam volna neked, hát nyoszörögnél mellettem mint a legalázatosabb uszár: hát azt hiszem, hogy az egész habaréknak vége lenne minél előbb.

Ki ne ismerné például a Grünwald Béla esetét? Ki az, a ki nem tudná, hogy miért ment át Grünwald a habarékhoz? Mert Tisza nem parirozott neki a közgazgatási kérdésekben. És ha parirozott volna, hát Grünwald ott ülne Tisza mellett most is, és rettenetesen leszná azt, ki olyanokat mondana Tiszának, mint a milyeneket ő mondott. De mert hát Tisza nem adta meg Grünwaldnak a mit kívánt, Grünwald neki ront Tiszának és még Guizott is előveszi, csak hogy árthasson neki.

Hát híres Horánszky Nándor uram, kit, mert tehetséget látott benne, a tenyérén hordozta Tisza Kálmán. Azonban türelmetlen volt s mikor a Tisza ügyei rosszul álltak, hát ő is az ellentáborba esapott, mert bizonyosan azt hitte, hogy ott hamarabb fog menni a dolog. — Hát ezektől és a többi habaréktól most már elszaladjon Tisza Kálmán?

Mert hiszen nagyon értjük mi a habarékot, hogy Tiszára haragszik, a miért hogy Tisza nem megy, mert jól tudjuk, hogy nincs boszantóbb valami, mint felké-

szülőde várakozni; már pedig a habarék, mióta a kormány pártjából kilépett, mindig felkészülőde várakozik, mert hiszen már akkor szentül hitte, — hogyis ne, mikor Tisza már lemondását is benyújtotta, — tehát már akkor hitte, hogy a megindult vonattai rögtön kormányra jut. Es még most se jutott. Pedig azóta mindig ugy áll: «Reisefertig!» Hát ez bizony boszantó lehet, elismerjük!

Ily boszantó körülmények közt nem esoda tehát, ha a habarék a szélbal felé közeledik. Az elkeseredett ember kérem, ha szert tehet az ördögre, még azzal is szövetkezik, s hogy még a lelkét is eladja neki, nem egy népmonda bizonyítja, már pedig a népmondák a szélbal szerepét játszani kezdő habarékiak előtt, teljes hitellel kell birniok,

Az se rossz pedig a többi közt, a mit a «Pesti Napló» Helfy Ignácznak ugy a fogai közt oda sugott. Helfy Ignác ugyanis az ő szélbali raffineriájával, mely annál nagyobb raffineria, minél inkább akarja adni az ösztintét, — hát hogy a habarékot nyilvánosan szélsőbaloldallivá bélyegezze, most a költségvetési vita alatt ráütötte a stemplit, kimondván ugyanis, hogy a habarék félig már is szélbali, mert a szélbali feltételek felét már is elfogadta. Hát érdekes a «Pesti Napló», a mint a hasábok közt elrejtett sorokban, «cug köd előttem köd utánam» — módjára Helfy mellé somfordál és a fogai közt oda morogja neki: Nem jó az ilyeneket dobra ütni. Lefelé használhat, de fölfelé nem. A jelszó mindig ez legyen: két kula cs!

Hát ezért mondjuk annak a nemes társaságnak, mely a korrupció kiirtását célozza: hogy ám tegye, kezdje keresését a kormánykörökben, de meglássa, hogy nem ott fogja feltalálni.

Országgyűlés

Budapest, január 21.

Oly emelkedett hangulatban régóta nem volt a képviselőház, mint a mai ülésen s a szabadelvű párt régóta nem aratott oly fényes erkölcsi diadalt.

A két ellenzék: a mérsékelt s a szélsőbal hajba kapott egymással. Ez lett az Appo-

Anna nem volt itt. Nem bizonyítom nem! Percivalnak nem kellett körül nézni, hogy erről meggyőződjék. Ez óratól kezdve elváltak választva; az ítelet már ki volt mondva. Percival felindulásában, bátyját szívesen földhöz vágja. Hallá midőn Ashton, neje hogy lete utáni kérdésre, feleletül azt mondta hogy neje rendkívül szenvedőnek érzi magát, azért maradt Anna ápolására, ezt Percival csak kifogásnak tartá. Az ebéd alatt egy szót sem szólt, kivéve, azt mit szükséges udvariasság parancsolt, midőn a nők eltávoztak meglehetősen neki fogott a borivásnak.

Ez nagyon kivételes eset volt Percivalnál. Minden hibái és gyengéi mellett, a mértékellen ivásra nem lehetett rá venni. Legföljebb kétszer vagy háromszor életében, a menyire emlékezett, lépte át a szigorú és mértékletes józanág határát. Most saját megára haragudott: multja minden balgaságai elviselhetlen keserűséggel nehezettek reá. Azon állapotban volt, hol szükséges valaki vagy valami, kire vagy mire, egész haragunkat kiöntsük és Elster bátyjára volt boszus.

Mintha „parázson állna”, ugy várta az alkalmat bátyjával „a dologot elintézni” s az nem is késett soká. Mihelyt a társaság elhagyta a szobát s mai időben már nem maradnak soká ülve, különösen ha fiatal a gazda, rögtön intett bátyjának, hogy maradjon s az ajtót bezárta.

Hartledon lord meg volt lepve, öcsese támadása váratlanul jött. Percival tulcsapó boszuságát, melyet a mértékellen borivás legkevésbé sem mérsékelt, kiönté Lord Hartledonra öcsese igaztalansága igen kellemetlenül hatott s minden türelmét elveszté s a két testvér közt igen eles és heves czivódás fejlett ki. Nem tartott sokáig, mert még folyamában váltak el eles szavakkal. Hartledon

nyi Albert gróf nagy beszédének nagy eredménye.

A nemes gróf halálos csapást akart mérni Tisza Kálmánra és pártjára. Minden vádat, a mit csak ellenzéki hírlapok itt vagy amott kitaláltak, mind összehordta Appony Albert gróf s egyszerre zudította a Tisza Kálmán fejére. Csak hogy felsült vele, mert a miniszterelnök ugy vágott vissza, hogy az Apponyi pártja nem egyhamar heveri ki a csapást.

Nyugodt önértzettel tekinthetett szemébe minden vádnak Tisza Kálmán. Öszintén bevallotta, hogy az Ausztriával alkudozásban nem minden ohajtását valósíthatta meg. Erre még hatalmas államok kormányfőirai sem mindig képesek. De ép oly büszkén utalhatott azon vívmányokra, melyeket neki köszön az ország. Apponyi által kigunyolt lemondása épen egy ily vívmánnyal van kapcsolatban. A pártszünetély. roszhiszeműség és az ártásra felvont gyűlölet soha sem lesz képes elvitatni Tisza Kálmántól, cabinetjétől és a szabadelvű párttól azon érdemet, hogy jobb gazdasági kiegyezést kötöttek Ausztriával, mint kötött a Deák párt 1867-ben.

Apponyi gunyolódva nevezte a Tisza politikáját alternatív politikának, melynek elve az, ha így nem, hát amugy. De megkapta rá a feleletet derekasan, midőn a miniszterelnök arra utalt, hogy hát azoknak a politikájá nem alternatív politika, a kiknek 1861-ben jó volt az októberi diploma, ma pedig nem elég a 78-iki kiegyezés? Ez aztán igazi halálos vágás volt Apponyiekra, kik csökönyös ó-conservativokból radikálisokká lettek. Még ők akarnak mint a nemzet jogainak védői szerepelni?

A mérsékeltnek meggyűlt a bajok a szélsőballal is. Apponyi kérve kérte a szélsőballt, hogy legyenek jó szomszédok s értsenek egyet a kormány megbuktatására. De a kérelemnek kevés sikere volt, mert alig hogy Apponyi leült, Helfy, Szilágyi és Verhovay mindjárt hajba kaptak. A mióta Eötvös a három alternatívát kitalálta, azóta nagyon szerepel a házban az alternatíva. Ehhez folyomdta ma Apponyi és Szilágyi is a vámtérlet kérdésében. De megérzett, hogy nem mozoznak biztos alapon. A szélsőball türelmetlen közbekialtasokkal tudatta, hogy az alternatív politikát nem érti.

A mai nap megint csak a szabadelvű párt politikáját, az egyedüli józan öntudatos politikát igazolta.

csipős szavakkal hagyta el a szobát s vendégeit kereste fel; Percival az erkélyre lépett, izzó fejét lehűtendő.

Mily keserves következése volt e balga két ember makacs büszkeségének! A pillanat hevességében dühösen támadták meg egymást, de szívök semmit sem tudott róla. Percival magában azon meggyőződésre jutott, hogy bátyja egyedül csak gondatlanul cselekedett, midőn a lelkészlakba ment. Lord Hartledon a vele történt esemény következtében pedig csak a felett gondolkozott, miképen lehetne öcsésén gyorsan segíteni. Leccsalapodások után bizonyonyal jobb barátok leendének, mint valaha.

Az étterem kertbe vezető nagy üveg ajtaját Percival felrántá s kilépett a hűvös, de rendkívül gyönyörű éjbe. A szoba a folyóra nézett. A bársonyos pázsit nedvesen és halkan terült el s fent az égen ragyogtak a csillagok; a nyíló meleg egővi virágok az egész kertbe elszórvá, bódító illattal áraszták el a kellemetes éji levegőt. Nem volt még egy percig a szabadban, midőn mellette egy alakot látott átsiklani, melyben Pikere ismert. Ugy látszott, ez érdemes ember egyedül tette éjjeli látogatását; valóban az egész czivódás alatt az üvegajtón keresztül leskelődött.

— Mit kíván ön? — kérde őt Elster.

— Azon reményvel, hogy önnel uram beszélhetek, jöttem ide, — felelt amaz szokott, nyers és szakgatott modorával, mely inkább rosz hírével, mint természetes hangja és félreismérhetlen műveltségével volt összehangzható. Pár órával előbb kellemetlen félreértés történt.

(Folyt. köv.)

A „Debreczeni Ellenőr“ tárcaja.

Elster balgasága.

Angol regény.

Irtá: Mrs. Wood Henry.

Fordította: T. M.-né.

ELSŐ KÖTET.

VII. FEJEZET.

Gum Jaber ablaktáblái.

(Folytatás.)

Csak mig a gróf a házban tartózkodik, addig nincs veszedele. Percival nem látta bátyját távozni, mert akkor talán lett volna bátorsága a dolgot vele közölni.

De nem látta őt Mit tudott ő a szegény fogoly tenni? A lady Mandé s a többi fiatal leányok vidor társaságában nem bajlódott Percival a ház ügyeivel. Epen az ebédre öltözött szobájában, midőn az egész esemény a maga valóságában elébe tálatatott.

Dr. Ashton — mint már többször említve volt — igen egyenes és gyakorlati ember volt, ki a nehéz dolgokban egyenesen a czél felé ment. Az ebéd előtt kevéssel ért Hartledonba, hallá, hogy Elster szobájában van s egyenesen hozzá ment.

A tudósítás, a lelkész hideg de eles ingerültsége, a durva kérdés: „Megbolondult ön?” mint villám, sujták le szegény Percivalt. Ott állt szép fehér ingujokkal, a lemenetelhez készülve — csak a mellény s kabát hibázott még, egyik kezében hajkeféjét magasan tartva. Kéz és kefe a kérdésre felúton megálltak. A higgadt lelkész e higgadtságért meg felelmebb, hideg szuró szavaival szemközt állt a

KRACHI

Párisban, Bécsben és Budapesten. —

Néhány hóval ezelőtt az egész európai sajtó bejárta a hírt, hogy a párisi tőzsdén akkor a Rothschild és Bontoux féle csoportok közt folyt nagy harcban Bontoux győzött a minnek következtében Rothschildék nyolczvan milliót fizettek. A harc azóta is kisebb-nagyobb hévvel folyt; az egész francia tőke-pénzes világ Bontoux pártjára állott és kapcsolódott a Bontoux által alapított vállalatok részvényei után. Bontoux felváltotta a vállalatok alapítását Párisban Lyonban és Bécsben majd Budapesten. De csakhamar megindult a hajsz a börzén, szédelgések által magasra csigázták a részvények árait. A reakció nem hagyott magára sokáig várakozni, és néhány nappal ezelőtt Párisban bekövetkezett a Krach melyet állítólag Rothschildék rendeztek.

Valamennyi Bontoux vállalat ellen meg kezdtek a támadásokat; kinalták a részvényeket tömegesen, vevő nem volt, a rémület rohamosan kitört és seregestől következtek a fizetés képtelenségek és az Union Generale a Bontoux-féle főbank részvényei 3000 frankról 1100-ra az osztrák Landerbank 1500 frankról 600-ra hanyatlottak. Az árkülömbőség a Bontoux papiroknak 5000 milliót tesz és bár Bontouxék mindent elkövettek, képtelenek voltak a catastrophiáktól feltartóztatni.

A rázkódást Lyonból indult ki — a mi elvégre mindegy, mert hogy valahol ki fog történni, az bizonyos volt. Lyon tökéletesen tönkrement. Ott a tőzsdét bezárták — finis. — Páris a „Bontoux“-értékek rohamos és eddig pártatlan esésével méltán magára vonja a pénzüvilág komoly és aggóató figyelmét.

A rémület kihatót a külföldi börzékre is és a bécsi és budapesti bankok is jelentékeny veszteségeket szenvednek. Az osztr. hitelbankra, melyek a politikai és a párisi pénzüvilág helyzet folytán nagy osztalékokra mért kilátásait elvesztették, főleg miután a magyar járadék conversziójáról jó ideig szó sem lehet, 380-ról 288-ra estek és így közel 100 frtot vesztek részvényeinket. Roppant veszteség, mely az úzér világot éri főképen, utána a magy. hitelr., melyek szintén 340-ről 270-re estek. A többi bécsi és budapesti bankok is többé kevésbé vannak érdekelve e legújabb tőzsdéi válságnál.

Az osztrák államvasút részvényei egész 298-ig estek, és így a vasúti papirok közül ez szenvedett legterjedtebben.

Ily viszonyok között természetes hogy az a r a n y értékek rohamosan emelkedik, a mire a dalmáciai lázadás is befoly.

Párisban e Krach leírhatatlan rémület idézett elő, a mennyiben a vesztes vállalatoknál nagyrészt a kevésbé vagyonos néposztály van érdekelve. Nálunk szerencsére nem volt jelentékeny bukás a mi különösen a sajtónak köszönhető mely az 1873. évi nagy lecke után éber szemmel őrködik a tőzsdé manőverek felett. Az értékek ugyan Budapesten is estek, de nem oly mértékben, hogy azt rövid idő alatt ki ne lehetne heverni. Reméljük, hogy a helyzet felépülése első sorban Budapesten mielőbb be fog következni.

Jókai Mór beszéde.

— A képviselőház január 20-iki üléséből. —

T. ház! (Halljuk! Halljuk!) A folyton megújuló deficités háztartás valójában nem gazdaságilag fenntartható. Annak megfogható és elfogadható tétele nehéz feladat, megtámasztása igen hálálatos munka.

En részemről meggyőződésemet követve, a háládatlanabb munkára vállalkozom. Elismerem a mellett teljes hűsítással, hogy azon képviselő urak, a kik az ellenzék részéről ezen deficités állapotot szigorú bírálat alá vonták, csak hazafii és képviselői kötelességüket teljesítették. En sürű aggodalmaikra csak azon indorsatával felelhetek, a mit egykor a királyi tábla mondott a csizmadia-alispánnak itele-tére, hogy: *excepta voce „obadta“ ratificatur.* (Élénk hosszas derültség.) Az aggodalmak valóban jogosultak. Hanem a deficités helyzetnek, mind az eredetere, mind az orvoslása módjaira nézve nézetem merőben eltérnek az ellenzék tisztelt szónokainak nézeteitől.

Somssich Pál igen t. képviselőtársam és barátom ezt a hiányos állapotot annak tulajdonítja, hogy nagy nálunk a nagyhatalmi állás után való vágyakozás, s az a nézete, hogy ha nagyhatalmi aspirációinkról lemondunk, akkor államháztartásunk rendbe jöhet.

Uram, nincs itt senkinek semmiféle nagyhatalmi állás után vágya, hanem akarunk igenis egy életképes, védhető országot fenntartani (Egy hang a szélső balról: Boszniaival?) Nincs itt nagyhatalmi aspiratio, hanem van életfentartási ösztön, és hogy a kettő közt mi a különbség, azt nálamál avatottabb, hivatottabb szónokok, a többek közt különösen a t. előadó ur szamszerinti adatokkal fogják majd illusztrálni.

Hogy ezen állam megtartásának egyik eszköze a hadügy, azt is elismerem: hiszen nagy Cromwell megmondotta, hogy „legnyúró nyugodt lelkiismerettel, de azért tartjuk szárazon a puskaporunkat.“ Mintegy 104 millióra megy a hadügyi költségvetés. (Mozgás a szélső balon.) Horrendus szám, elismerem és higység meg a t. képviselő urak oda át, hogy mi, a kiket az országgyűlés a delegációra felküldött, mindnyájan épen úgy szeretjük a hazát és épen úgy szívünkön hordjuk a nép sorsát, (Felkiáltások a szélső baloldalon: Látjuk!) mint önök és épen úgy sajnáljuk a saját magunk vagyonát, a melyet a közterhek más polgárokkal egyenlően suttanak, mint akárki a képviselőházban. Tessék elhinni, hogy azzal az

erős szándékkal keltünk mindnyájan utra, hogy azon nagyszámú öszegből, nem azt a mit levontunk, de tetemes öszegzeket fogunk leszállítani.

És miért nem tehetünk meg? Mert ugyebár ott volt Guizot, mondanák önök, és engedte az országnak szerzetését heverő kincseiben szabadon kotorászni a delegátusoknak? még pedig most már nem csak a magyaroknak, hanem az osztrákoknak is? Nem volt biz ott semmiféle Guizot és nem terhelte meg gyomrunkat senki semmiféle fényes tractákkal, hanem megterhelte lelkünket nehéz adatokkal. Hiszen ott volt az ellenzék több küldötte, a kik nemcsak erős szándékkal bírtak a hadügyi kiadások leszállítására, de a kik keresztül kasul ismerték az egész hadügyi ressortot, és mennyire ment azon megtakarítási propositió, mit ők fel tudnak mutatni. Körülbelül egy millió forint. Ennek az egy millió frt aru nagyhatalmi lemondásnak miránk eső része háromszázezer forint. Hogy ezzel az öszeggel a magyarországi deficitet kipótolni, törleszteni nem lehet, ezt az én igen t. barátom Somssich Pál meg fogja nekem engedni. Utóljára nem maradt más, mint a pólai forgótörvény. (Halljuk!) Ha az ember hallja ezt az odadobott szót: pólai forgótörvény, minden magyart azt fogja mondani: mi közöm nekem a pólai forgótörvényhez, mikor nekem otthon az adómat exequálják. (Ugy is van! a szélső balon.) Megvallom, én is azon nézetben voltam, hogy ha én eddig el voltam a nélkül a pólai forgótörvény nélkül, el leszek én nélküle ezután is. (Élénk derültség.) Hanem mikor életem tettek az adamus im kizsámitott hadmérnöki planumokat, át kellett látnom, hogy a pólai kikötő, mely egyedüli védelme Dalmáciának és összes hajóhadunknak, a hol arsenalunk, magazinaink vannak, s mely eddig véde volt hatalmasan kinyúló sziklanyelvű, felszigetek által, az újabb találmány, nagy horderejű lövegek mellett most már olyan, hogy a tengerrel keresztül a sziklák felül össze lehet lövöldözni az egész hajóhadunkat, s ennek védelmére semmit egyebet, semmit kevesebbet nem lehet tenni, mint elfogni a várvedelem azon szörnyetegeit, miket legújabb feltalálók, mik alkalmazva vannak az Elbe torkolatánál, miket alkalmaz Anglia a maga tengeri kikötő partjainak védelmére s hogy e nélkül el van veszve Póla, Póla nélkül pedig el van veszve Dalmácia, minekünk azonban a dalmát tengerpartja oly szükségünk van, mint a falat kenyérre, mert e nélkül nincs Fiuménk ha pedig Fiume és Trieste elveszett, akkor az egész monarchia és Magyarország is be van falazva, és ki van zárva a világból. (Tetszés jobbfelől.) Tehát nem nagyhatalmi aspiratio, nem hadi chauvinismus parancsolta, hanem igenis a megelhetés ösztöne parancsolja fegyverkezéseink folytatását.

Most meg egy más dolgot kell a t. háznak említenem, minek elmondására csak nagy aggodalom után szántam el magamat. (Halljuk!) Ha nálamál nevezetesebb ember és ennel a Sándor-utcai kunyhónál nagyobb házban mondaná el, nagy baj is lehetne belőle, de az én szavamát innen nem messze hordja el a szél. A hiteles adatokból meg kellett arról győződnünk, hogy egész Európának minden hatalmasága oly óriási mérvű fegyverkezést folytat, támadó és védelmező háborúra, mely az egész hadviselésnek eddigi formáját tökéletesen átalakítja. Ezek az előkészületek fel vannak osztva minden országnál többé-kevésbé. A mi turnusunk a legösszefogottabb. És legelőszöbb. Mikor a mi hadügyminiszterünk valamely hadászati specialitásra kér egy milliót, az olasz hadügyminiszter két-kettő s az olasz kamara megszavaz neki három. Két, legfeljebb három év múlva kulthatalmunk turnusai be lesznek fejezve és minden fegyverkezés tökéletesen bevégezve. Akkor aztán kezdődhetik, a mi akarunk. A mely állam akkor készülődik állapotban találtatik, azaz állam compensationalis objektumul fog szolgálni a többieknek. Hogy ez az állam nem mi akarunk lenni, az nem nagyhatalmi törekvés, az életfentartási ösztön. (Ugyvan! jobbfelől.)

Azt fogják nekem t. képviselőtársaim erre mondani, hogy minek icipetgetsz bennünket ilyen jóvóval? Hiszen a fejedelmek közt a legnagyobb egyetértés van, egymást látogatják, az entente cordiale tökéletes. A kormányok is csupa békes szándékkal vannak tele. Igaz, az uralkodók nem akarják a háborút, nem akarják a jelen kormányok sem. (Felkiáltások a szélső balról: hát ki akarja? Talán a nép?) De akarják maguk a népek igenis. Az olasz irredentisták, a francia chauvinisták, az orosz és nem orosz panszlávok, a dákórománok, nem a jelen kormányok közegei, de a hátk mögött állnak, tolják őket előre és ha nem akarunk előre menni, megbuktatják őket és helyökbé állítják a maguk embereit, a kik őket vezetni fogják. Egész Európában mindenütt van, az egyik államban is, meg a másikban is egy-egy kis csoport rokon faj, a melyiket a másik az idegen szörnyű zsarnokság alul ki akar szabadítani, természetesen azzal a földdel együtt, a melyen az lakik. (Élénk tetszés jobbfelől.) Ez a nusus az, a mely egymás ellen fegyverkezeti a nemzeteket és népeket épen úgy, mint a hogy fegyverkeztek egy időben a valálsháborúk alatt, a mennyei hazájuk miatt. A népek nem veszik észre, hogy saját maguk állítják fel azon rettenetes bálványt, a nemzetiségü gyűlöletet, a melynek oltárán égetik azt az a sikertelen áldozatot, minek a neve hadügyi költség. Az egyik nemzet a másikat kényeszeríti rá, hogy fegyverkezzenek, hogy hadügyi költségeit szaporítsa és épen akkor, midőn saját nemzetét dicsőíteni véli, ugyancsak megcsavarja az adósróft saját magán szorosabbra.

Azt mondják, a lefegyverezést egyszer megis csak meg kell kezdeni, s mert ez in infinitum nem tarthat, hát kezdjük meg mi.

Lehet, hogy egyszer valamikor oly parlamentje lesz Magyarországnak, a mely ezt decretálja. De hát én azt kérdelem, hogy kezdjük ezt talán az elején, mert a lefegyverkezésnek nem az a kezdete, hogy lerakjuk a puskát, meg a kardot, hanem hogy letegyük azokat az indulatokat, a mik a puskát meg a kardot mozgásba hozzák; szüntessük meg a nem egymás nyelvén beszélő polgároknak egymásközti küzdelmét, egymás ellen való gyűlöletét.

Ez történt e ma? Nem beszélnek azokról t. ház, a mik az utczákon történnek, nem arról, a mi a hírlapokban íródik: én csak arról szólok, a mi a parlamentben történik. (Halljuk! Halljuk!)

Ugyanazokért az intézkedéseiert a kormányoknak a miket majd a szeb ajku képviselők megtámadnak, mind rettenetes zsarnoki eljárás, a mitől visszhangzik egész Németország: ugyanazokért Szilács képviselője megtámadja a magyar kormányt, hogy igen lágyan, igen lánghán bánik a nemzetiségekkel, könnyen veszi a magyar állam eszméjét, a magyar nemzetiség terjedését. Az egyik helyen igazgatják a horvátokat, a másik helyen a románokat, a harmadikon a szlávokat, a negyedik a szászokat, az ötödiken pedig a szerbeket a magyar nemzet ellen és ugyanez a magyar nemzet prófétái futik a katlant, a magyar nemzet szívében ugyanazon nemzetiségek ellen és kölcsönösen innen is tul is mind rátámadnak a köztük álló magyar kormányra, a mely nem engedi meg, hogy egymásra rohanjanak és egymás beleibe belemarkoljanak. (Élénk tetszés a jobb oldalon.)

Uram! míg Magyarországon rá nem térnek azon magasatos gondolatra, hogy az embernek az emberrel jó együttélésben és honfi barátságban kell lennie, akármily nyelven beszél is az, hogy a magatét cultiválni, másét pedig nem gyűlölni, ez a hazafias kötelesség; míg rá nem térünk, hogy mi, kiket törvény kötelez rá, hogy békét tartunk a nemzetiségek közt és egymás közt, adjunk példát a magunk érdekében az egyetértés helyreállítására: addig minékünk nagyon nehéz tanácsokat osztogatni Európának, hogy szüntesse meg a nemzetiségi gyűlöletet oly népek közt, melyek nincsenek egymás iránt kötelezve semmiféle barátságra. (Élénk helyeslés.)

Azonban t. ház, nem csupán a fegyverkezés, nem csupán a hadi készülődés az, a mely egy országot életképesé, egy államot erős államná alakít, hanem a belső intézményekre fordított kiadások is. Magyarország, bármennyire vádolják is az ellenzékkel, a kormányt, ezért a feladatát nagyon sok történetik és ez természetesen terhelni budgetünket. Hogy miképp lehet kitalálni azt, hogy mi történik a magyar államiaság megerősítésére, igen kérem t. képviselőtársaimat, méltóztat-sék elővenni a magyar budgetet és azzal a föltevésével nézni rajta végig, hogy ugyan mi történik, akkor, hogyha egyszer Magyarország elmuasztaná azt a védelmet, melylyel tartozik magának és engedné, hogy idegen állam alaktíson itt kormányt, hogy miféle tételek maradnának ki akkor a magyar budgetből! (Félkiáltások a szélső balon: Hát most nem? Halljuk!)

Vajon ha Ignatiev urra volna rábízva, hogy Magyarország számára budgetet készítsen, nem tudna-e mindjárt 40—42 milliót egy veres plajbász huzásával kivonni az állam költségvetéséből? Vajon fogna-e az adni 3 milliót Horvátországnak a mi magas bevételeinkből azért, hogy a Szent István koronájához tartozzék? (Egy hang a jobb oldalon: De többet adunk!) Tehát még többet! Fogna-e hét milliót adni a honvédség fenntartására? Fogna-e 14 milliót adni a pest-zimonyi vasútra, 1 millió 800,000 forintot a rákos-újszászi vonalra? Fogna-e az egy milliót adni a központi vas-pálya udvarra, fogna-e kiadni 4 milliót a magyar kultúra, magyar színházakra, akadémiára, egyetemekre, képzőművészetre, magyar nép-evelésre, és fogna-e költeni különösen a magyar parlamentre és külön magyar miniszteriumra?

De hát ne hívjuk segítségünkre a phantáziát, hanem vegyük elő csak emlékezetünket. Hát nem voltak-e idők, midőn mindezen tételek hiányoztak a magyar budgetből, nem volt-e már itt oly kormány, mely ezen kiadásokat megtudta takarítani? Ha Magyarország eljásztta azt a kedvező helyzetet, a melyet a sors másodsorú adott kezébe és még egyszer engedi, hogy más rendelkezze a vagyonával, igen könnyen meg fog szabadulni a deficitől. Nem lesz deficit, de nem lesz Magyarország. (Élénk helyeslés jobbfelől.) Hosszas nyugtalan-ság a szélső baloldalon.) — Egy kormány, melynek nem feladata Magyarország államiasága s a nemzet emelese, ki lehet törölni egy tollvonással az összes kulturális, államalkotási kiadásait a budgetből és aránylag megkönnyíteni terheinket, akkor aztán nem leszünk ködulok az országban, de nem is leszünk urak az országban. (Ugy van jobbfelől.) Felkiáltások a szélső balon: Ma sem vagyunk.)

Igen t. képviselőtársam Somssich Pál ezekre az időkre, melyekre felhívtam az emlékezetet, kegyes volt visszautalni, még pedig egyenesen engem apostrofálva, gondoljam csak, hogy Magyarország 30 évvel ezelőtt mennyivel előnyösebb helyzetben volt — innen Pest-ről végig nézve a vidéken — mint most. Hát én azt a fátolt, melyet a nemzet nagylelkű bölcsesége azokra az időkre vetett, szelöztölni nem akarom. De igen kérem t. képviselőtársamat és barátomat, hogy emlékezzék vissza arra az emlékiratra, melyet abban az időben számos magyar előkelő, nagy hazafi irt alá, többek közt ő maga is; többen azok közül meg most is élnek és ha meg fogja tőlük kérdezni, el fogják neki mondani, hogy mi volt 1852-ben azon a helyen, a hol most Magyarország van? (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

T. képviselőtársam, Grünwald Béla még közelebb jött, ő már a 20 év előtti állapotokat hasonlította össze a mostaniakkal és azt mondotta, hogy a társadalom meglazult, husz évvel ezelőtt más idők voltak, akkor a gentry még virágzott. Igen, 20 évvel ezelőtt 1862-ben akkor volt a magyar gentrynek az a gyönyörű aranykora, midőn ott állt a felesége kanapéján a végrehajtó katoná tizenkettő magával és addig pipázott ott, míg két esztendei adóját, beleszámitva az executionális költségeket is, az utolsó költségeket is, az utolsó fillérig le nem fizette. (Igaz! Ugy van! jobbfelől.) Akkor a magyar gentrynek csak rostaalja viselhetett hivatalt, mert a hivatalviselés a közönség le-nézésével járt. (Igaz! Ugy van! jobbfelől.) s a ki hivatalt vállalt, arra azt mondták, hogy meghalt. (Igaz! Ugy van! a jobb oldalon.) Most a magyar gentry visel csaknem valamennyi hivatalt az országban, azóta is az a számos életpálya, mely megnyílt előtte, mind az ő fiaival van betöltve; a magyar gentrynek azóta van módja magát kényértermő hivatal-sokra mivelni, magát a rögöz közt állapótól kiemelni; a ki nem teszi, azon bizony sem kormány, sem semmiféle törvényhozási intézkedés nem segít. (Igaz! Ugy van! jobbfelől.)

A magyarországi gentry egidőben megkapta az urbéri kárpótlást, a mely nem arra volt szánva, hogy ezt elparádezza, elköltse, hanem hogy gazdasági állapotait javítsa vele. A ki ezt megtartotta, az most is jó módban van. Megkapta másodsorú a magyarországi gentry a szállodészmaváltságot és még egyet fog kapni: a regaleváltságot, de ha azt sem fogja hasznára fordítani, bizonyára azokat, a kik pusztulásnak és elshyedésnek indulnak, senki a világon és semmiféle isteni és emberi hatalom fön nem tartja. (Igen! Ugy van! a jobb oldalon.)

Egyebiránt azon adatokból, miket t. képviselőtársaim a hivatalos lapból merítettek, hogy mennyi a csőd, mennyi a bírói végrehajtás, azokból az tűnik ki, hogy vannak, a kik rosszul gazdálkodnak, mert hiszen csak azok neveit, a kiket exequálnak, közli a hivatalos lap, azokéit, a kik megvették az elár-vezett birtokot, nem közli a közlöny. A kit szerencsétlenség ért, kimegy az utcára panaszkodni, de a kinek jó dolga van, otthon marad és hallgat. (Igaz! Ugy van! jobbfelől.) Takarekpenztáraink betétei, az investitíók, miket mindenféle gazda a parasztból kezdve a földesurig 30 év óta birtokába fektet, a gazdasági gépek nagy száma, mindaz bizonyítja, hogy Magyarország nem pusztul, hanem gyarapodik. (Igaz! Ugy van! a jobb oldalon.) Zajos ellenmondások a szélső baloldalon.)

T. képviselőtársam Grünwald Béla, a midőn a magyar gentry fölött gszmorkodott, melynek sorsát, megvallom, én is javítani óhajtanám, egyuttal azt is mondtotta, hogy harmadik osztályunk pedig nincs. Méltóztatassanak sorba járni azokat a nagy magyar mező-városokat, a melyeknek lakosságát az egykori földmives, jobbágyosztály képezi. Ott találni fognak számos egyszerűt gazdát, a kik százezer, kétszázezer, háromszázezer forint értékű vagyonnal bírnak, de a kik azért nem járszanak gróftól, nem neveltetik fiaikat uraknak, hanem okos, hozzáértő földmiveseknek. Itt van az a harmadik osztály, mely a nemzetnek zömét, derekát fogja képezni. (Helyeslés a jobbfelől.) Ha t. képviselőtársam egy magyar polgári osztály létezését tagadja, ezzel egyenesen homlokton üti mindazokat, a kik magyar kereskedelemlől és magyar iparról beszélnek, szemet huny az iparkiallítások előtt, mert hiszen azokat más, mint a magyar polgári osztály nem teremteté meg. Én tehát Magyarországi sorsát oly sötétnek, mint azt az ellenzék rajzolja, szürkéből szürkébe festve nem látom. Hogy deficitünk elenyészetni kell, azt igenis én is óhajtom; megkülönböztetést tesz-e azonban a közt, a mit beruházások, a mit régebb adósságok törlesztésére fordítunk, mert ezek az utókornak fognak javára válni, tehát a terhet is viselje azon utókör. Különösen kimondani kívánom pedig azt, — hogy államháztartásunk rendbehozására nehezebb terhetek rakni arra az osztályra, a mely eddig is leginkább viselte a terhetet, s mely leginkább megkapható volt az adókievölők által, arra több terhet rakni nem akarok. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) hanem igenis kötelessége a kormánynak széjjel nézi, hogy minő kulforrásokból merítik a roppant hadi-készületekre szükséges költségeket a külföldi államok és azon intézkedések, melyek ott gyümölcsözőknek bizonyultak, minden tétova nélkül hozza be apródonként, de egyszerre keresztülható módon Magyarországon. (Mozgás szélső balfelől; Szalay Imre tiltakozik.) Igenis kívánom, hogy a pénzügyminiszter hozza be Magyarországba, a mi oly nagy jóvedelmet hoz Francia- és Oroszországban, az italdót, akkor aztán mondhatjuk, hogy iszunk a házáért. (Élénk derültség jobbfelől.)

T. ház! Szándékom volt, a mennyire gyöngye tehetésgémet telik, arra az állításra felelni, illetőleg azon állítás ellenkezőjét bebizonyítani, hogy a nagyhatalmi törekvések és aspirációk okozzák Magyarországon a deficitet, és hogy azoknak abban hagysásával Magyarország deficitje is megszűnik.

En ezen beszédeben, melyet az igen t. mérsékelt baloldali képviselőtársaim felé fordulva, úgy hiszem, hogy a t. független párti képviselőnek is megfelelt, mert én a két álláspont között, a mit jelenleg elfoglalnak, igen sajnálom, de alig találok valami külömb-séget. Ugyanazon elvek, ugyanazon kiindulási pont, ugyanazon eszközök nem vezethetnek másra, mint ugyanarra a célra. (Helyeslés a jobboldalon. Nyugtalan-ság a baloldalon.) Azt is el kell ismerni, hogy a t. függetlenségi párt

is közelebb...
ők tettek...
a mérsékelt...
gyon közel...
jobbfelel.)...
tomnak Eöt...
nyilatkozatá...
kell néhány...
(Halljuk! H...
hogy nagy...
a romok, ...
is fenyeget...
romjai mind...
alább az a...
Hozzá tette...
mat jobban...
hát én is v...
got és azt...
gyon kíván...
visszaemleg...
a mostani...
vissza legal...
érne, az az...
nem szeret...
Mióttan te...
hogy hazán...
retjék, min...
ime itt van...
hogy mind...
sünek, fog...
jával. (Hoss...
derültség...
Gépkészlök...
A nag...
kereskedelm...
11-én kelt...
futók rész...
tetik be.
A tanf...
peknél alka...
kiképzése...
mint az ál...
ben és ápol...
A tanf...
locomobill...
gépek szerk...
lésének elm...
mertetése;...
raló készü...
és kezelés...
tartása
A tanf...
tosok, ezek...
személyzet...
mint oly ga...
nyokból ann...
foljantott...
tulajdonosok...
A tanf...
nyittatik me...
ban két órá...
3 órán át...
A tanf...
jelentkezet...
Hegedüs K...
közéipart...
pesten, bod...
delután 4—...
óraig. Ugya...
nyujtatnak.
A tanf...
versenyfűt...
A tanf...
tanfolyam...
minősítvény...
pedig, kik...
gépkészle...
sához szük...
Erről...
tesítettnek...
közö alkalm...
siessenek. I...
recenzi ker...
Hogy...
reskedelmi...
ség és szak...
ben háttérb...
dott kor sz...
lanunk, hab...
esik is.
Ezen l...
kolák hiány...
azon sajnos...
főnök urak...
ben oly ifj...
gesebb elem...
reskedelmi...
bírnak.
A ker...
gódva tekin...
nyeire anny...
vonható iga...
napról-napr...
zönség, hog...
rint nem áll...
ösmerekké...
elbő legal...
gondóknak...
nek a jelen...
lönösen a...
gyakran nem...
versenyre...
szakképzett...
nak kellőg...
írányban vez...
A vál...
fui kötele...
júság szelle...
*) Felk...
közlemény...
B2 C2 A2 D2 B3 C3 A3

15 közeleddi igen sokat a mérsékelt párthoz: ők tettek egy lépést a mérsékelt ellenzék felé, a mérsékelt ellenzék tett kettőt és most 'nagyon közel schillsolnak egymáshoz. (Derültség jobbfelől.) Még csak t. képviselőtársam és barátomnak Eötvös Károlynak ama szeretetreméltó nyilatkozatára, a melylyel beszédjét bezárta, kell néhány viszontcomplementet mondanom (Halljuk! Halljuk!) midőn t. i. azt mondta, hogy nagy kárörme volna benne, ha egyszer a romok, — nem ezt a házat értem, habár ez is fenyeget — (Derültség) hanem az ország romjai mindnyájunkat eltemetnének, akkor legelőbb az a miniszterium is el lenne temetve Hozzá tette a cigány praepositót „ha a hazámat jobban nem szeretném.“ (Derültség.) No hát én is visszaadom ezt a szeretetreméltóságot és azt mondom: „igenis, én is olyan nagyon kívánom önöknek, a kik úgy szeretik visszaemlégetni azokat a régi idők cserébe a mostaniakért, hogy a mindenható hozná vissza legalább még egyszer, hogy a szájujog érne, az az idő, — ha a hazámat én is jobban nem szeretném. (Élénk tetszés a jobboldalon.) Miatán tehát abban tökéletesen megegyezünk, hogy hazánkat mindketten sokkal jobban szeretjük, mint hogy gyűlöljük az ellenpartot: ime itt van az előttünk fekvő budget javaslát, hogy mind a két indulatunknak eleget tehesünk, fogadjuk el azt a részletes tárgyalás alapjául. (Hosszasan tartó élénk helyeslés, tetszés, derültség és taps a jobboldalon.)

Gépezézők és fűtők részére berendezett tanfolyam*)

A nagym. m. kir. földművelés, ipar és kereskedelmi miniszteriumnak 1882. január hó 11-én kelt leirata szerint a gépezézők és fűtők részére Budapestten tanfolyam rendeztetik be.

A tanfolyam czélja a mezőgazdasági gépeknek alkalmazandó gépezézők és fűtők kellő kiképzése a locomobil és cséplőgépek, valamint az állandó gőzkazánok helyes kezelésében és ápolásában.

A tanfolyam három részből áll: I-ső rész a locomobil kazán és gép; II-ik rész a cséplőgépek szerkezetének, működésének és kezelésének elméletileg és gyakorlatilag való ismeretése; III-ik rész a malomok (őrölő és daráló készülékek) szerkezetének, működésének és kezelésének ismeretése és jó karban tartása

A tanfolyamra felvételtnek: önálló lakatosok, ezek segédjei és a gépyárak segéd-személyzete, kovácsok, okleveles gazdák, valamint oly gazdák is, kik a természetudományokból annyi ismerettel bírnak, hogy a tanfolyamot kellő sikerrel halgathatják és géptulajdonosok.

A tanfolyam 1882. évi február 6-ikán nyitattik meg és tart naponta az esti órákban két órán át és minden vasárnap délelőtt 3 óráig, május 15-ig.

A tanfolyamra leendő beiratkozás végett jelentkezhetni lehet folyó évi február 6-ig — Hegedűs Károly urnál, a budapesti állami középipartanoda igazgatójánál (lakása Budapestben, bodzafa-utca, 28. sz. a.) naponta délután 4—7 óráig és vasárnap délelőtt 9—12 óráig. Ugyanott közelebbi felvilágosítások is nyújthatnak.

A tanfolyam végén vizsgák, próbák és versenyfutások tartatnak.

A tanfolyam befejeztével a tanulók a tanfolyam látogatásáról, magatartásukról és minőségükről bizonyítványt, azon tanulók pedig, kik a vizsgát jó sikerrel kiállították, a gépezézői és fűtési szolgálat gyakorolhatóságához szükséges igazolványt nyernek.

Ertől az érdekeltek azon felhívással értesítetnek, miszerint a kiképzésükre kínálkozó alkalmat minél számosabban felhasználni siessenek. Debreczen, 1882. jan. 21. A debreczeni kereskedelmi és iparkamara.

Felhívás!

Hogy hazánk kereskedelmi osztálya a kereskedelmi és általában a tudományos műveltség és szakképzettség terén a külfölddel szemben hátrébb van és nem áll a mai előhaladt kor színvonalán, ezt ószinténbe kell valának, habár ezen ószinteség fájdalmasan esik is.

Ezen bajnak legfőbb oka azonban a szakiskolák hiányában keresendő, mihez járul még azon sajnos körülmény is, hogy a kereskedői főnök urak izeleikbe tanulóknak nagyobb részben oly ifjakat vesznek fel, kik a legkezdtelegesebb elemi iskolai ósmeretekkel és így a kereskedelmi pályára legelőbb kelleikével is alig bírnak.

A kereskedői testület választmánya agódvá tekint ezen bajok súlyos következményeire annyival is inkább, mert kétségbe nem vonható igazság: hogy a kereskedői irányban napról-napra nagyobb igényekkel lép fel a község, hogy tehát a kereskedői ez idő szerint nem állhat meg a kereskedelmi téren azon ósmeretekkel, melyek csak pár évtizeddel is előbb legalább a megelőhetés szempontjából eleendőnek mutatkoztak, és hogy a kereskedőknek a jelen viszonyok között, tekintettel különösen a minden irányban előterbe lépő és gyakran nem egészséges alapokon nyugvó nagy versenyre tágasabb ósmeretekkel és mélyebb szakképzettségkel kell bírnia, hogy hivatásának kellőleg megfelelhessen és üzletét helyes irányban vezetve szilárdul megállhasson.

A választmány mindezeknél fogva kaza-fui köteletségének ósmereti a kereskedelmi ifjúság szellemi kiképzetésének és kereske-

*) Felkértek a vidéki lapok ezen közérdekű közlemény átvételére.

delmi szakképzettségének előmozdítását minden lehető módon elősegíteni, és odahatni, hogy az a haza nagy családjában nemcsak mint szakképzett kereskedő, de mint hasznos honpolgár is méltó helyet elfoglalhassa.

Innon kifolyólag tisztelettel hívja fel a t. cz. kereskedői-főnök urakat: hogy a kereskedelmi ifjúság kiképzetésének és az által jövőjének biztosítása érdekében ezentul csak oly ifjakat vegyenek fel tanulóul, kik legalább az elemi iskolának jó sikerrel bevégzését iskolai bizonyítvánnyal igazolni képesek, tehát kik az irás, olvasás és számolásban kellő jártassággal és így a kereskedelmi vasárnapi iskolában további kiképzetését előfeltételeivel bírnak, mert csak ez uton lesz lehetővé téve az: hogy a kereskedelmi vasárnapi iskolai oktatásnál kellő siker és eredmény érsek el.

Felkéri továbbá az iránt is: hogy a tanulók felvételét jövőben úgy intézzék, hogy a tanulók segédde avatásának ideje mindenkor a kereskedelmi vasárnapi iskolai tanév befejezését követő nagy szünidőre, vagyis július és augusztus hónapokra essék, hogy ekként minden egyes kereskedő tanulóknak segédde avatása csak is a kereskedelmi vasárnapi iskola három éves tanfolyamának jó sikerrel bevégzését igazoló bizonyítvány alapján eszközöltesék, rossz bizonyítvány esetében pedig a tanuló segédde avatása büntetésként fel vagy egész évvel elhalasztassék.

Nem mulaszthatja el a választmány a t. cz. kereskedői-főnök uraknak ezen alkalommal tudomásra hozni: hogy a vasárnapi iskolai oktatás sikerének biztosítása érdekében szükségesnek látta az előadásokat vasárnapon kívül a hét egyik köznapjára csütörtöki napra is délután 5—7 óráig kiterjeszteni.

Midőn ezután teljes bizalommal felkéri a t. cz. kereskedői-főnök urakat, miszerint tanulóikat kivétel nélkül a kereskedelmi vasárnapi iskola egy vasárnapi mint hetköznap előadásaira sliját maguk, valamint tanulóik érdekében is pontosan felküzdeni sziveskedjenek, egyidejűleg köteletségének ósmereti figyelmeket felhívni az 1872. VIII. t. cz. 42 87. szakaszaira, mely utóbbi szerint: 20 forinttól 200 forintig terjedhető bírságban marasztandó el, a segélyszemélyzete iskolai oktatására vonatkozó köteleseit nem teljesíti, valamint Debreczen sz. kir. város törvényhatósága tekintetes közigazgatási bizottságának 1881. szeptember hó 5-én tartott ülésében 308. szám alatt hozott és a kereskedői testületnek is megküldött határozatára, melyben a Tekintetes Városi Tanács a tanulókat hanyagul igazgató kereskedői főnökök szigorú büntetésére és a bírságnézeknek a kereskedelmi iskolai pénztár javára beszédetésére utasították.

A választmányi intézkedést, hogy a t. cz. főnök urak a tanulóik által elkövetett iskolai mulasztásokról pontosan és gyorsan értesítessenek, miért is felkéri, hogy a vett iskolai mulasztási értesítőket a mulasztás indokának minden egyes esetben pontos feljegyzése után a kereskedelmi iskola igazgatójához visszajuttassák, megjegyeztetvén: hogy a t. cz. főnök urak részéről teendő azon nyilatkozat, miszerint tanulóik a mulasztást belezegyzésökkel követték el, a mulasztás igazolásul nem fogadható el.

Vége köztudomásra hozza a választmány, miszerint a kereskedelmi vasárnapi iskolai oktatás, valamint a rend fenntartása felletti felügyelettel egy iskolai felügyelő bizottság van megbízva, melynek tagjai Stenczinger Károly elnöke alatt Bechert Manó, Doszpoly János, Falk Miksa, Handel Vilmos, János József, Katz Jakab, Kovács Mihály, Mayer Ferencz, Rochlitz Arthur, Szép József, Zádor Lajos, Propper N. János iskolai igazgató-tanárs és Besztercey Károly testületi titkár urak választattak meg.

Kelt Debreczenben, a kereskedői testület 1881. decz. 3-án tartott választmányi üléséből. Besztercey Károly, Szepeasy Antal, titkár, elnök.

Napi hírek.

— A szabadelvű-párt bálja tegnap este volt a „Korona“ nagy termeiben. Örömmel mondhatjuk, hogy várakozásainkban sem mi, sem azok, kik a báltól az eddigi eredmények után sokat vártak — nem csalódtak. A debreczeni szabadelvű-párt bálja ritka sőt talán páratlan mulatság az országban s Debreczen társadalmi életének szempontjából is fontos megfigyelésre érdemes Gazdag, szegény, arisztokrata, polgár, hivatalnok, vallás- és rangkülömbseg nélkül megjelen és bálon és simulószere egymással ritka barátsággal. A bál termei zsufolóság megteltek, szebbnél-szebb közönséggel, melynek koronáját mit mindig, most is a nők szolgáltatták. Ott láttuk magasabb állású tisztviselőinket, ott volt a város polgárságának színe-java, ott voltak a honvéd és közöshaderegbeli katonatisztek, s mint vendéget üdvözöltük Sembery István országgyűlési képviselőt is ifju bájos nevével. A közönség arczairól valóban meglepődés és a jövedésüknél-gárgzott le, a táncokban több mint 140 pár vett részt, s a kik egy vagy más okból nem szoktak má r táncolni, azok gyönyörrel nézték a pezsgő vérű ifjúság tüzes táncát. A két czoflis ragyogó arczu szép „polgárlány“ frakkos nrű táncoltatta meg, s az „urikissasszony“nyal meg az ezüst ptykés mándliba öltözött s pengő sarkantyus csizmájú derék legény táncolt határtalan tüzrel, szenvedélylyel. Ilyen mulatság, mint a szabadelvű

párt bálja nem terem több a — rézig. Oláh Józsi derekasan kitett magáért s úgy huzta kivilágos-kiviradig, hogy még az ellenségének se lehetett volna rá panasza. A bál bevételre, mint halljuk, a 700 forintot közelielti meg.

— A helybeli kiállítók és általában mindazok részére, a kik az augusztusban rendezett iparmű kiállításra résztvettek, a kintünetesekül adandó okmányok, érmeik és állami jutalmadjak közelebb fognak kiadatul. Ugy értesültünk, miszerint a végrehajtott bizottság intézkedése folytán a kiosztás ünnepélyességgel lesz egybe kötve s erre nézve városunk kiváló egyéneit kéri fől a megjelenésre és kiosztásra

— A polgári kör tisztújító közgyűlése február hó 5-ikén délelőtt lesz megtartva, midőn a tagoknak tudomására hozzuk a tény, nem mulasztatjuk el, a szép és nemes czelu egyesületet városunk közönségének pártfogásába ajánlani, melyet megérdemel e kör minden tekintetben. Ugy értesültünk hogy a jövő évre minden oly intézkedést tesz az előkéség, mely a tagok igényeit ki fogja elégíteni.

— Latabár Kálmánnak lesz holnap jutalomjátéka. — Latabár a társulat összes személyzete között a község szeretetét is latba vetve az első helyet foglalja el. — Bővebb ajánlásra ő nem szorul, a közönség minden rétegének volt alkalma őt megősmerneti mert alig egy két darab az, melyben ne ő játszott volna egy-egy kiváló szerepet. Midőn két évvel ezelőtt itt működött Latabár már akkor is telt ház jutalmazta érdemeit, s most bizonyl meg inkább az fogja megjutalmazni. A színe kerülő Strausz-féle operette „Indigó király“ még csak egyszer adott színpadunkon, s jól emlékszünk hogy kifejeztük sajnálatunkat a felett, hogy szereplők hiányában ismét előadható nem volt. A holnap előadás rendkívül fényes kiállítás lesz, s a színház festő termében már vagy két hét óta folyton dolgoznak.

— Hajtóvadászatot rendez a vadásztársulat f. január hó 26-án csütörtökön a paczi erdőszegben, gyülekezés a h. pályi utfélen levő Korács-féle csőszlaknál reggel 8 órakor.

— Némvágyarésítés. Katz Sámuel ügyvédjelölt nevének „Kardos“-ra való átváltoztatása megengedett.

— A tisztviselő egyesület azon tagjai kik a Rickl J. Z. fűszerkereskedésében könyvre vásárolták felkértek, hogy e könyveiket a tulajdonos czégnak leendő visszazolgáltatása végett, az igazgatószághoz benyújtsák. Tetszésüktől függ azonban azt ez év július haváig használni. amikor is összeköttesünk a fentnevezett czéggel teljesen véget ér. Az igazgatószághoz.

— Tavaszidő járnak és húzomara helyett, derült ég, meleg napuság felejti el velünk, hogy tulajdonképp telnek kellene lennie. Jó barátunkat a teli kabátot inkább szeretők szegre akasztani, mint magunkra venni, mert szükség nincs reá, de mégis viselni kell, mert ez a chic. A patakokon, tavakon, egy egy hidegbej éjszakán képződött gyenge jégkerget felolvasztja reggel a felkelő nap és így a korszolyáknak eddig még alig lehet hasznát venni. Ha pedig hitelt adunk a meteorológiai jóslatnak, ezután sem igen fogják a korszolyások élvezni e mulatságot, mert e jelentés napról napra szép, meleg időt jósol. Külföldről is hasonló hírek érkeznek. Így a Schwarzwaldban az ibolyák és más tavaszi virágok virágzanak Franciaországban hasonlóképpen enyhe a tél és Angolországban, különösen a déli vidékeken ép oly ritkaság a hó, mint nálunk!

— Krecsányi Sarolta színtársulatunk primadonnája, mint sajnálatos értesülünk, pár nap óta betegeskedik s szombatnál előbb, aligha felléphet. Szívünkben kívánjuk, hogy mielőbb ismét üdvözölhessük a színpadon s tapsolhassunk a kedves művésznőnek.

— A színházi műsor a héten következő lesz: Kedd: „Indigó“, operette, Latabár jutalomjátékul. Szerda: „Kéjutas“, előszór. Csütörtök: „Kéjutas“, másodsor. Szombat: „Boccaccio“, operette. Vasárnap: „Szép asszony kocsisa“, népszimnű. E színpadon először.

— Kissné asszony jutalomjátéka szombaton igen szépen sikerült. A színház jól megtelt s a tehetséges fiatal színésznőt a közönség hosszasan tartó lelkes tapsviharral fogadta. Kapott egy virágcsokrot s két koszorút. A fele jövedelem a jutalmazott javára 103 forintot tett ki.

— Göczel Istvánnak szombaton este 8 órakor adták át a Szikszay első emeleti teremben a sokat emlegetett díszkardot. Jelen voltak Bartha Miklós, Polonyi Géza, Verhovay Gyula, Komjátyi Béla, Pázmány Dénes és még többen. A díszkardot rövid beszéd kíséretében Pázmány nyújtotta át Göczelnek, ki megindulva mondott köszönetet aszerint meg nem érdemelt kitüntetésért. Az ünnepélyt egy 20 teritű bankett követte.

— Hunyadi Margit asszony, volt színtársulatunk kedvelt művésznője, a febr. 8-ól kezdve vendégzerepelti fog a kolozsvári színpadon. Négyzer lép fől, még pedig „A kaméliás hölgy“, „Fruer Frou“, „Az új cég“ és „A szerelem bolondja“ című drámában.

— Értésítés. Mely tisztelettel alulított sajnálatul vagyok kénytelen eddigi m. t. előzetőimnek becses tudomására hozni, miszerint az általom szerkesztés s kiadott „Nők munkaköré“ című társadalmi és ismert terjesztő heti lapot, a december hó 4-ik számmal beszünttettem, mert oly csekély mérvű pártolás mellett, még mint havonként megjelenő lapot sem lehetett anynyi romlás nélkül kiadományoztatni. Mindazon által, hogy eme houleányaink érdekében, női pár fejlesztésnek előmozdításu hivatott, korán megszüntetett lapnak irányelvi még továbbra is eszmecse-költhessenek: elhatározom a kezeimnél levő,

több jeles munkatársról beküldött kéziratok — ide vágó irodalmi művek alapján a nők ipari tevékenységének fejlesztését, czélzó eszméket egy önálló műben megerősíteni. Igyekezzin fogok nagymérvű hivatali elfoglaltságom közepette mielőbb elkészíteni a tervbe vett munkát s azt eddig jelentkezett egy éves előzetőimnek karpótláskép megfogom küldeni. — Magamat továbbra is kegyes pártfogásukba ajánlóm, maradok hazafias üdvözlettel, Miskolcz, 1882. jan. 15. Bevilacqua Rezső, postatiszt, a „Nők munkaköré“ szerkesztője kiadója.

— Véletlen lövés. Dorogról (Tolnán) egy irják e hó 19-ikéről: Nagy szerencsétlenség történt ma közönségünkben. F. korcsmáros megtölté revolverét s valamit igazizantani akart még rajta, mikor a fegyver véletlenül elszült és a korcsmáros hét éves leányát, ki szemközött ült vele, ugy szíven tálalta, hogy azonnal szörnyet halt. A kétségbeesett apa egyetlen leányát ölte meg e véletlen lövéssel.

— A lippei meteort, melyet tegnap említettünk, mint az Alföld irják, megtaláltak, azonban annak kiásása jelenleg lehetetlen, mert egy 84 lépés széles és 500 lépés hosszú vízáróknak majdnem közepébe esett, mely víz az erdélyi vasút 6-ik és 7-ik óráh között, a vasuti töltés mellett vonul el. A víz mélysége 1 méter. A meteor nagy lehet, minohogy hosszabb, mint egy másfél méternyi leket ütött a 4 ujnyi vastagságú jégben, s zuhanása által a víz nem törhetett felfelé, miert is a nagy terjedelmű jeget a lék környékén felemelte és a jég minden irányban a partig széthasadt. A lékbe jelűl bízónt vertek. Nyáron, ha a víz leapadt, majd ki lehet ásni a meteort.

Közgazdaság.

Remete Antal napi országos vásár Debreczenben.

(Folytatás és vége.)

1. darab ónliváló veres borjú 10—13. 1. drb. nyársraváló malacz 3—4. 100 db. nyul-bőr 32—34. 100 db. ókor-szarv 40—42. 100 db. szaru-hegy 4—4.50. 100 db. gyékény nagyobb 120—160. 100 db. gyékény kisebb 60—80.

100 kiló szalonna sós 60—64. 100 kl. háj sós 60—64. 100 kl. juhtar 62—62. 100 kl. nyers-tagyu 32—33. 100 kl. kender kifésült 43—45. 100 kl. kender fésültlen 25—30. 100 kl. csapu 8—12. 100 kl. Mont-liszt 23. 100 kl. zsemlye-liszt 22. 100 kl. sárga viasz 130—160. 100 kl. gubics tavai 16—18. 100 kl. fosztatlan új toll 200—225. 100 kl. fosztatlan ócska toll 100—130. 100 kl. pehej új 320—340. 100 kl. pehej ócska 150—180. 100 kl. Eny 44—48. 100 kl. magyar gyapjú mosott 75—80. 100 kl. magyar gyapjú mosatlan 62.50—64. 100 kl. rongy fekete 8—10. 100 kl. rongy feh r 15—18. 100 kl. lőször kurta 68—80. 100 kl. virárolaj tisztítatlan 38—40. 100 kl. virárolaj tisztított 40—44. 100 kl. finom csipke keményítő 30. 100 kl. közép csipke keményítő 20. 100 kl. közönséges keményítő 12. 100 kl. ragasz finom vékony 50. 100 kl. hamuszír 30—32. 100 kl. timsó 14—15. 100 kl. szoda angoli fehé 50—9. 100 kl. szappan 32—34. 100 kl. repce olaj tisztítatlan 35—38. 100 kl. repce olaj tisztított 38—40.

1 liter olvasztott tehen vaj 120 1 lt. szalonna-szár 80 1 lt. szilvapalinka 66. 1 lt. szilvapalinka új 56. 1 lt. életpalinka 36. 1 lt. 30 fokú szesz 40 1 lt. tej 10—16. 1 lt. tejfel 36—40. 1 lt. bor-cet 20 1 lt. szesz eczet 6—10. 1 lt. szimmez 80. 1 lt. aszalt-olaj 20—24. 1 lt. piaci-liszt 12. 1 lt. Kendermag-olaj 38. 1 lt. vadrepce olaj 36—38. 1 lt. petrolium 18—20. 1 hektl. hegyibor 0 14—16. 1 hektl. hegyibor új 12—14. 1 hektl. buza 5.70—9.36. 1 hektl. búza 5.66—7.32. 1 hektl. rozs 5.04—5.70 1 hektl. Arpa 3.25—3.90 1 hektl. zab 2.60—3.10 1 hektl. tengeri 3.74—4.44. 1 hektl. köles 4.72—5.38 1 hektl. kőles 9.78. 1 hektl. Lencse szeszességi 16—16.50 1 hektl. torzó szeszességi 14—14.50. 1 hektl. paszli fehé 6—6.50 1 hektl. repce ószi vettől 8—8.50 1 hektl. repce ószi vad 3.50—4. 1 hektl. kendermag 3.75—4 1 hektl. dió 6—7. 1 hektl. aszalt szilva 13—16 1 zaak burgonya 50 kgr 1.40—1.90 1 pár tyuk 1—1.10. 1 pár csirke 70—80. 1 pár kappan 1.40—1.50 1 pár lud kövér 5.00—5. 1 pár lud sorány 3.50—4. 1 pár pulyka 4—4.50 1 pár kacsa 1.40—1.50 12. darab tyuk tojas 25.

Legujabb.

A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti táviratai.

(A Magyar távirati iroda eredeti árgónyei.)

Budapest, jan. 23. (Érk. d. u. 2 ó.) A

képviselőház elnöke bejelenti az osztrák Reichsrath köszönetét a magyar képviselőház részvételirata a bécsi Ring-színház katasztrófája alkalmából. A költségvetés tárgyalása folytatattván Kiss Albert polemjzál Jókai ellen — Busbach Péter Apponyi állításait czáfolja, elősorolja a kormány érdemeit különösen Fiume emelése által a kereskedelem önállósítására Ugron Gábor óva partját a fnzióhírek ellen. A költségvetést nem fogadta el.

Konstantinápoly, jan. 23. (Érk. d. u. 2 ó.)

Az Osman pasa elleni merénylet híret megczáfolják.

Belgrád, jan. 23. (Érk. d. u. 2 ó.) Mihály

xmetropolitát a rendőrség kihallgatta.

Karlóca, jan. 23. (Érk. d. u. 2 ó.) An-

gyelics patriarehának beiktatása alkalmával a polgárság faklyásmennel tisztelgett. A város ki volt világítva.

Felolós szerkesztő: Vértési Arnold. Főmunkatárs: Karczag Vilmos. Kiadó: Kutasi Imre.

Ezennel van szerencsém a tisztelt vendégül és kávék urakat értesíteni, hogy midőn csakis a pincesz-egyleti szolgálatról mondtam le és a „Hermes“ közzétett és tudakozó-intézet vezetését átvettém s szives megbízásaink jelenben is készséggel szolgálók, s mind vendégül, mind kávéházi személyzetet kívánatra azonnal közzvetitek.

Kiváló tisztelettel maradtam

GÁSPAR LAJOS

(Piacz fő-utca 2139. szám „Hermes“ helyiségében.)

